

PB071 – Programování v jazyce C

Union, I/O, Práce se soubory

Union

union

```
union energy_t{  
    int iEnergy;  
    float fEnergy;  
    unsigned char bEnergy[10];  
};
```

- Deklarace a přístup obdobně jako **struct**
- Položky se ale v paměti překrývají
  - překryv od počáteční adresy
- Velikost proměnné typu union odpovídá největší položce
  - aby bylo možné i největší uložit
  - + případné zarovnání v paměti
- Pozor: dochází k reinterpretaci bitových dat
  - potenciální zdroj chyb a problémů
- Často kombinováno jako podčást struct s další položkou obsahující datový typ

struct VS. union (rozložení paměti)

```
struct energy_t{  
    int iEnergy;  
    float fEnergy;  
    unsigned char bEnergy[10];  
};
```



```
union energy_t{  
    int iEnergy;  
    float fEnergy;  
    unsigned char bEnergy[10];  
};
```


union – přístup na úrovni bajtů

- Možnost snadno přistupovat k jednotlivým bajtům většího typu (snáze než bitovými operátory)
  - (pozor na Little vs. Big endian)

```
union intByte {  
    int iValue;  
    unsigned char bValue[sizeof(int)];  
};  
  
int main(void) {  
    union intByte value = { 100};  
    // value contains bits encoding number 100 (as integer)  
    printf("%d", value.iValue);  
    printf("%c%c%c%c", value.bValue[0], value.bValue[1],  
            value.bValue[2], value.bValue[3]);  
    value.bValue[2] = 3;  
    printf("%d", value.iValue);  
    // third byte in integer was set to 3  
    return EXIT_SUCCESS;  
}
```

union – uložení různých typů v různý čas

```
union energy_t{
    int iEnergy;
    float fEnergy;
    unsigned char bEnergy[10];
};

enum energy_type { integer, real, bigbyte};

struct avatar_energy {
    enum energy_type energyType;
    union energy_t    energy;
};

struct avatar_energy avatEnergy = {integer, .energy.iEnergy = 100};

switch (avatEnergy.energyType) {
    case integer: printf("%d", avatEnergy.energy.iEnergy); break;
    case real: printf("%f", avatEnergy.energy.fEnergy); break;
    case bigbyte: printf("%c%c",
                        avatEnergy.energy.bEnergy[0],
                        avatEnergy.energy.bEnergy[1]);
                break;
}
```

K čemu jsou unie dobré?

- Paměťová a časová optimalizace

```
enum value_type { integer, byte};  
union value_t{  
    int iValue;  
    unsigned char bValue;  
};  
struct node {struct node* pNext;enum value_type valueType;union value_t value;};
```

- Úspora paměti, pokud je užito k ukládání více položek různých typů, ale použít vždy jen jeden
  - např. seznam s namixovanými datovými typy

K čemu jsou unie dobré?

- Úspora času, pokud můžeme znovuvyužít existující položku s jiným typem namísto jejího znovuvytvoření
  - např. předalokovaný seznam s různými hodnotami
- Pozn.: Inicializovat lze pouze první položku
  - od C99 i další pomocí pojmenovaného inicializátoru

```
union intByte value2 = {.bValue[0] = 3, .bValue[3] = 7};
```


Vstup a výstup I/O

Standardní vstup a výstup

- Koncept standardního vstupu a výstupu
  - program nemusí vědět, kdo mu dává vstupní data
  - program nemusí vědět, kam vypisuje výstupní data
  - defaultně standardní vstup == **klávesnice**
  - defaultně standardní výstup == **obrazovka**
- Zařízení vstupu/výstupu lze snadno zaměnit
  - standardní vstup ze souboru
    - Windows: `program.exe < soubor.txt`
    - Unix: `./program < soubor.txt`
  - standardní výstup do souboru
    - Windows: `program.exe > output.txt`
    - Unix: `./program > output.txt`

Vstup a výstup v C

- Základní možnosti vstupu a výstupu už známe
  - výstup na obrazovku (`puts`, `printf`)
  - vstup z klávesnice (`getc`, `scanf`)
- Funkce pro vstup a výstup jsou poskytovány standardní knihovnou (`stdio.h`)
  - nejsou tedy přímo součástí jazyka
  - jsou ale součástí (téměř) vždy dostupné standardní knihovny
    - Výjimkou jsou některé omezené (embedded) platformy nebo jádro OS
    - (Lze kompilovat i bez standardních knihoven `gcc -nostdlib`)
- Binární data
  - jaké bajty zapíšeme, takové přečteme
- Textová data
  - na nejnižší úrovni stále binární data, ale **interpretovaná** jako text

Textová data

- Použito pro vyjádření běžného textu
- Písmena, číslice, mezery, oddělovače, závorky...
  - tisknutelné znaky (`ASCII >= 32`)
- Textová data na rozdíl od binárních přímo interpretujeme
  - s bajtem o hodnotě 71 pracujeme jako písmenem G
- Jak interpretovat ostatní (netextové) hodnoty?
  - různé zástupné symboly, pípnutí...?

000d 00h	(nul)	016d 10h	► (dle)
001d 01h	☉ (soh)	017d 11h	◄ (dc1)
002d 02h	● (stx)	018d 12h	↑ (dc2)
003d 03h	♥ (etx)	019d 13h	!! (dc3)
004d 04h	♦ (eot)	020d 14h	¶ (dc4)
005d 05h	♣ (enq)	021d 15h	§ (nak)
006d 06h	♠ (ack)	022d 16h	■ (syn)
007d 07h	• (bel)	023d 17h	‡ (etb)
008d 08h	▣ (bs)	024d 18h	↑ (can)
009d 09h	(tab)	025d 19h	↓ (em)
010d 0Ah	(lf)	026d 1Ah	(eof)
011d 0Bh	♂ (vt)	027d 1Bh	← (esc)
012d 0Ch	♀ (np)	028d 1Ch	~ (fs)
013d 0Dh	(cr)	029d 1Dh	↔ (gs)
014d 0Eh	↓ (so)	030d 1Eh	▲ (rs)
015d 0Fh	□ (si)	031d 1Fh	▼ (us)

Michael Goerz, Sept 04 2000

Nový řádek

- `printf("Prvni radek \n Druhy radek");`
  - nový řádek v C je speciální znak (`\n`)
- Nový řádek - implementačně závislé na OS
  - Unix: `\n` (ASCII = 10, new line)
    - `\n` posun dolů o jeden řádek
  - Windows: `\r \n` (ASCII = 13 10)
    - `\r` carriage return – návrat válce psacího stroje doleva
    - `\n` posun dolů o jeden řádek
- `printf("Prvni radek \n");`
  - na Unixu: Prvni radek `\n`
  - na Windows: Prvni radek `\r\n`

Vyrovnávací paměť pro vstup a výstup

- Data mezi producentem a spotřebovatelem nemusí být přenesena ihned
  - text na obrazovku vypisován po řádcích
  - data na disk zapisována po blocích
  - z optimalizačních důvodů se nevolá spotřebitel pro každý elementární znak
- Produkováná data jsou ukládána do vyrovnávací paměti (tzv. buffering)
  - vyčtení proběhne při jejím zaplnění
    - (nastavení aplikace nebo OS)
  - nebo externím vynucením (fflush(stdout))

Práce s vyrovnávací pamětí

```
int getPutChar() {
    printf("Zadavej znaky a pak Enter: ");
    fflush(stdout); // force output of printf

    int input = 0;
    while((input = getchar()) != '\n') {
        putchar(input + 1);
        //fflush(stdout);
    }
    printf("\n"); // Put newline to indent program output

    return 0;
}
```

printf - podrobněji

- Často používaná funkce ze standardní knihovny
  - <http://www.cplusplus.com/reference/cstdio/printf/>
- `int printf(const char * format, ...);`
  - `%[flags][width][.precision][length]specifier`
- Tabulka běžných formátovacích znaků

There appears to be one more significant one and defines the type and the interpretation of the value of the corresponding argument.

specifier	Output	Example
c	Character	a
d or i	Signed decimal integer	392
e	Scientific notation (mantise/exponent) using e character	3.9265e+2
E	Scientific notation (mantise/exponent) using E character	3.9265E+2
f	Decimal floating point	392.65
g	Use the shorter of %e or %f	392.65
G	Use the shorter of %E or %f	392.65
o	Unsigned octal	610
s	String of characters	sample
u	Unsigned decimal integer	7235
x	Unsigned hexadecimal integer	7fa
X	Unsigned hexadecimal integer (capital letters)	7FA
p	Pointer address	B800:0000
n	Nothing printed. The argument must be a pointer to a signed int, where the number of characters written so far is stored.	
%	A % followed by another % character will write % to stdout.	%

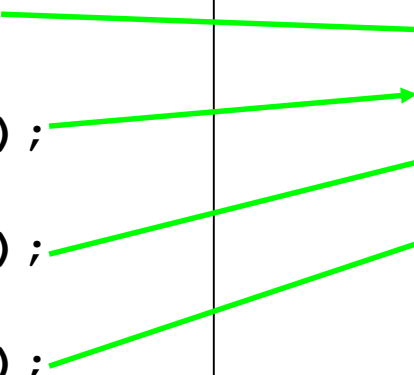

Počet desetinných míst a délka čísla

- Mezi symbol % a symbol typu lze umístit dodatečné formátování
  - `%5.2f`
- Omezení/rozšíření počtu vypisovaných desetinných míst
  - defaultně 6 desetinných míst
  - `%.2f`, `%.8f`, `%.0f`
- Zarovnání výpisu na zadaný celkový počet cifer
  - `%10f`

Výpis čísla - ukázka

```
#include <stdio.h>
int main() {
    float fValue = 3.1415926535;
    printf("%f", fValue);
    printf("\n");
    printf("%.2f", fValue);
    printf("\n");
    printf("%.8f", fValue);
    printf("\n");
    printf("%.10f", fValue);
    printf("\n");
}
```


3.141593
3.14
3.14159274
3.141593

Možnosti výpisu ukazatele a soustavy

- Výpis ukazatele

- `printf("%p", &value);`

- Výpis vhodné číselné soustavy

- `%d` desítková
- `%o` osmičková
- `%x` šestnáctková (často se uvádí jako `0x%x` → `0x30`)

```
#include <stdio.h>
int main() {
    int value = 16;
    printf("%p", &value);
    // e.g., 0022ffc1
    printf("%d %o %x", value, value, value);
    // 16 20 10
    return 0;
}
```

printf – chybný typ argumentu

- Pozor na chybnou specifikaci parametru
  - formátování se provede, ale chybně přetypované
  - viz. funkce s proměnným počtem parametrů
    - `va_arg(arg, int)`

- Typicky vypíše chybnou hodnotu

```
float fValue = 3.1415926535;  
printf("%d", fValue);
```

→ 1610612736

- Při chybné specifikaci **%s** výpis smetí nebo pád
  - v paměti se hledá koncová nula
- Překladač může upozornit warningem (neignorujte)

Formátované načítání ze vstupu

scanf

```
int value;  
scanf("%d", &value);  
char smallString[50];  
scanf("%s", smallString);
```

- **int** scanf(**char*** format , ...);
- Analogie printf, ale pro načítání ze vstupu
  - ze standardního vstupu se čtou hodnoty a ukládají do poskytnutých argumentů
  - argumenty poskytnuty jako ukazatele
  - formát obdobný jako pro printf (nepoužívají se počty desetinných cifer)
- Pokud je načítáno více hodnot, tak musí být na vstupu odděleny bílým znakem
  - mezera, tabulátor
- Pozor: Při čtení jsou bílé znaky zahazovány
- scanf vrací počet načtených položek
  - EOF (End Of File == -1), pokud se nepodařilo načíst nic

scanf ukázka Avatar

```
enum weapon_t {sword,axe,bow};
struct avatar_t {
    char nick[32];
    float energy;
    enum weapon_t weapon;
};

void scanfDemo() {
    struct avatar_t myAvat;
    scanf("%s", &myAvat.nick);
    scanf("%f", &myAvat.energy);
    scanf("%d", &myAvat.weapon);
}
```

Problematika ošetření délky vstupu

- Ošetření vstupních dat je velmi důležitá věc
  - umožňuje korektně upozornit uživatele
  - zamezuje nechtěnému chování programu
  - zamezuje záměrnému útoku na program
- `scanf` a řetězec: `scanf ("%s", smallString) ;`
  - řetězec má omezenou délku, zadaný vstup může být delší
  - `%50s` omezí načtenou délku na 50 znaků (pak ale na 51 koncová nula)
- „Fuzzing“ testování
  - Zašlete programu náhodný vstup
  - Různá délka (i 100kB), různý obsah
  - Program padá => problém
  - Radamsa, MiniFuzz, Peach...

```
#include <stdio.h>
int main() {
    char smallString[51];
    scanf ("%s", smallString);

    scanf ("%50s", smallString);
    printf ("%s", smallString);
}
```


Formátovaný zápis a čtení z řetězce

sprintf, sscanf,

- printf a scanf pracují se standardním vstupem a výstupem
- Namísto vstupu a výstupu lze použít pole znaků
- **int** sprintf (**char** * str, **const char** * format, ...);
  - stejné jako printf, výstup jde ale do řetězce
  - vrací počet zapsaných znaků
  - pozor na celkovou délku výstupu
- **int** sscanf (**const char** * str, **const char** * format, ...);
  - stejné jako scanf, výstup načítán z řetězce
  - vrací počet načtených položek (ne znaků)

Ukázka sprintf

```
#include <stdio.h>
enum weapon_t {sword,axe,bow};
struct avatar_t {
    char nick[32];
    float energy;
    enum weapon_t weapon;
};

int main() {
    struct avatar_t myAvat = {"Hell", 100, axe};
    char message[1000];
    sprintf(message, "Avatar '%s' with energy %.2f is ready!",
            myAvat.nick, myAvat.energy);
    puts(message);
    return 0;
}
```

Secure C library

- Bezpečnější varianty často zneužívaných funkcí
  - Kontrola mezí při manipulaci s řetězci
  - Lepší ošetření chyb
- Dostupné také v novém C standardu ISO/IEC 9899:2011
- Microsoftí překladač obsahuje dodatečně rozšířené bezpečnostní varianty běžných CRT funkcí
  - MSVC překladač vypíše varování C4996, o něco více pokrytých funkcí než v C11
- Secure C Library
  - http://docwiki.embarcadero.com/RADStudio/XE3/en/Secure_C_Library
  - <http://msdn.microsoft.com/en-us/library/8ef0s5kh%28v=vs.80%29.aspx>
  - <http://msdn.microsoft.com/en-us/library/wd3wzwt%28v=vs.80%29.aspx>
  - <http://www.drdobbs.com/cpp/the-new-c-standard-explored/232901670>

Secure C library – vybrané funkce

● Formátovaný vstup a výstup

- Funkce přijímají dodatečný argument s délkou pole
- `gets_s`
- `scanf_s`, `wscanf_s`, `fscanf_s`, `fwscanf_s`, `sscanf_s`, `swscanf_s`, `vscanf_s`, `vfwscanf_s`, `vscanf_s`, `vwscanf_s`, `vsscanf_s`, `vswscanf_s`
- `fprintf_s`, `fwprintf_s`, `printf_s`, `printf_s`, `snprintf_s`, `snwprintf_s`, `sprintf_s`, `swprintf_s`, `vfprintf_s`, `vfwprintf_s`, `vprintf_s`, `vwprintf_s`, `vsprintf_s`, `vsprintf_s`, `vsnprintf_s`, `vsprintf_s`, `vsprintf_s`, `vswprintf_s`

● Funkce pro práci se soubory

- Přijímají ukazatel na `FILE*`
- Vrací chybový kód
- `tmpfile_s`, `tmpnam_s`, `fopen_s`, `freopen_s`

```
char *gets(  
    char *buffer  
);  
  
char *gets_s(  
    char *buffer,  
    size_t sizeInCharacters  
);
```

Secure C library – vybrané funkce

- Okolní prostředí (environment, utilities)
  - getenv_s, wgetenv_s
  - bsearch_s, qsort_s
- Funkce pro kopírování bloků paměti
  - memcpy_s, memmove_s, strcpy_s, wcscpy_s, strncpy_s, wcsncpy_s
- Funkce pro spojování řetězců
  - strcat_s, wcscat_s, strncat_s, wcsncat_s
- Vyhledávací funkce
  - strtok_s, wcstok_s
- Funkce pro manipulaci času...

PB071 Prednaska 09 – union, I/O

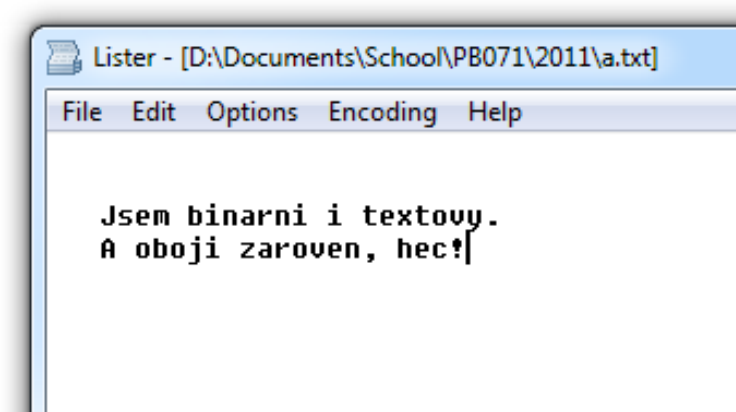
Práce se soubory

Typy souborů

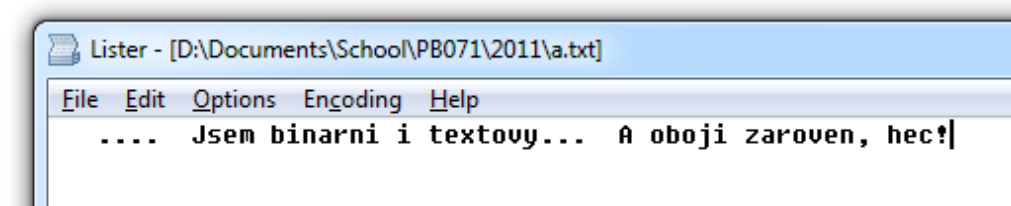
- Soubory obsahující binární data
  - při zápisu a čtení jsou ukládána data přesně tak, jak je zadáte
- Soubory obsahující textová data
  - přesněji: binární soubor interpretovaný jako text
  - při čtení a zápisu může docházet k nahrazení některých bajtů

Binární vs. textový

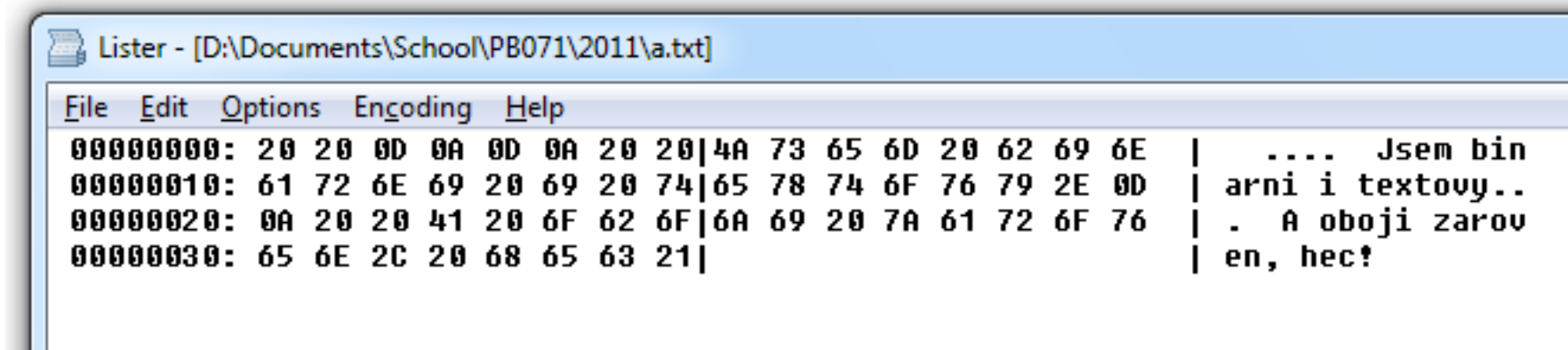
```
Lister - [D:\Documents\School\PB071\2011\A.txt]
File Edit Options Encoding Help

Jsem binarni i textovy.
A oboji zaroven, hec!
```



```
Lister - [D:\Documents\School\PB071\2011\A.txt]
File Edit Options Encoding Help

.... Jsem binarni i textovy... A oboji zaroven, hec!
```



```
Lister - [D:\Documents\School\PB071\2011\A.txt]
File Edit Options Encoding Help

00000000: 20 20 0D 0A 0D 0A 20 20|4A 73 65 6D 20 62 69 6E | .... Jsem bin
00000010: 61 72 6E 69 20 69 20 74|65 78 74 6F 76 79 2E 0D | arni i textovy..
00000020: 0A 20 20 41 20 6F 62 6F|6A 69 20 7A 61 72 6F 76 | . A oboji zarov
00000030: 65 6E 2C 20 68 65 63 21|                               | en, hec!
```

Práce se soubory

1. Otevřeme soubor (připojíme se k souboru)
  - `fopen()`
  - získáme ukazatel na soubor (`FILE*`)
2. Čteme/zapisujeme z/do souboru
  - `fscanf`, `fprintf`, `fread`, `fwrite`...
  - využíváme ukazatel na soubor
3. Ukončíme práci se souborem (zavřeme soubor)
  - `fclose()`

Jak otevřít soubor – mód otevření

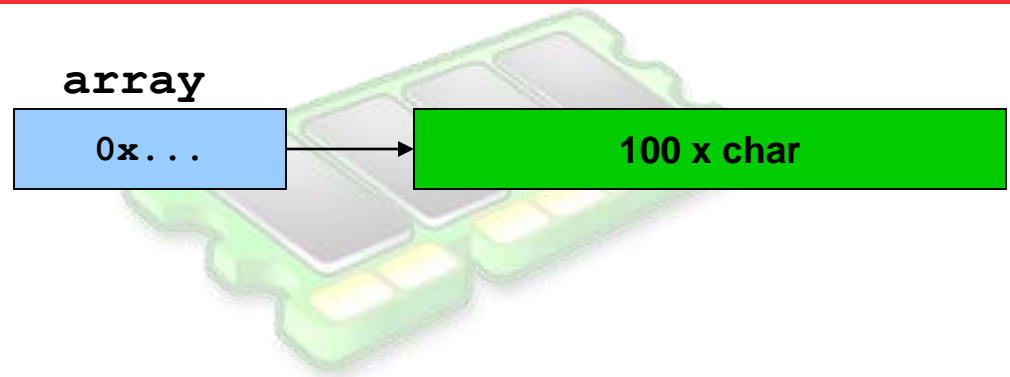
- Mód otevření volit na základě požadovaného chování
  - Chceme číst z existujícího souboru? "**r**"
  - Chceme vytvořit nový soubor a zapisovat do něj? "**w**"
  - Chceme zapisovat na konec existujícího souboru? "**a**"
  - Chceme číst i zapisovat do nového souboru? "**w+**"
  - Chceme číst i zapisovat do existujícího souboru?
    - čtení i zápis kdekoli "**r+**"
    - čtení kdekoli, zápis vždy na konec "**a+**"
  - Chceme s daty pracovat v binárním namísto textového režimu? Přidáme b: "_b" (např. "**rb**")
- <http://www.cplusplus.com/reference/cstdio/fopen/>

Otevření souboru

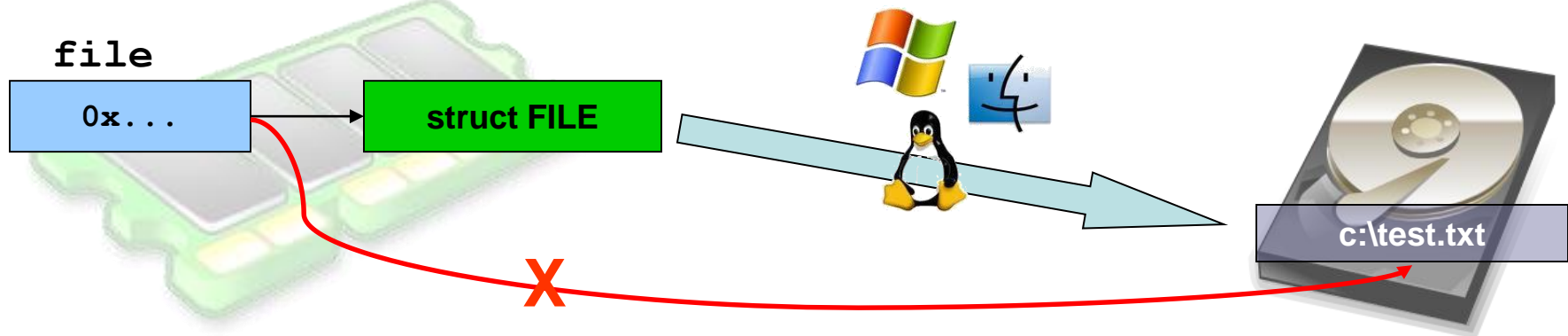
```
FILE* file = fopen("D:\\test.txt", "r");
```

- **FILE* fopen(const char* filename, const char* mode);**
- filename obsahuje cestu k souboru
  - relativní: test.txt, ../test.txt
  - absolutní: c:\\test.txt
- Pozor na znak '\\' v řetězci obsahující cestu
  - C pokládá \\ za speciální znak, nutno použít escape sekvenci \\
  - "c:\\test.txt" → "c:\\\\test.txt"
- mode obsahuje specifikaci způsobu otevření
  - čtení/zápis/přidání na konec, textový/binární režim
- Při korektním otevření získáme ukazatel typu FILE
  - při chybě NULL
  - nemusíme "znát" deklaraci FILE (interní záležitost OS)

char* vs. FILE*

- `char array[100];`
  - `array` obsahuje adresu začátku pole o 100 znacích
  - můžeme provádět ukazatelovou aritmetiku
- `FILE* file = fopen("c:\\test.txt", "r");`
  - `file` obsahuje ukazatel na strukturu typu `FILE`
  - operační systém využívá `FILE` pro manipulaci souboru
  - `FILE*` není ukazatelem na začátek souboru!

char* vs. FILE*

- Pro soubor nelze ukazatelová aritmetika
  - `file += 2; ...` skočí na paměť za strukturou FILE
  - aktuální pozice v souboru je uložena v položce FILE
- Pro soubor nelze používat funkce typu `strcpy`
  - `strcpy(file, "BAD"); ...` zapisujeme do paměti se strukturou FILE, nikoli do samotného souboru
- FILE je platformově závislá struktura
  - nedoporučuje se spoléhat/využívat přímo její položky
  - operační systém si obsah struktury FILE spravuje sám
    - při každém otevření/čtení/zápisu....

LINUX

```
typedef struct {
    int          level;      /* fill/empty level of buffer */
    unsigned     flags;      /* File status flags           */
    char         fd;         /* File descriptor             */
    unsigned char hold;      /* Ungetc char if no buffer    */
    int          bsize;      /* Buffer size                  */
    unsigned char *buffer;   /* Data transfer buffer        */
    unsigned char *curp;     /* Current active pointer      */
    unsigned     istemp;     /* Temporary file indicator    */
    short        token;      /* Used for validity checking  */
} FILE;
```

WINDOWS

```
typedef struct _iobuf {
    char*    _ptr;
    int      _cnt;
    char*    _base;
    int      _flag;
    int      _file;
    int      _charbuf;
    int      _bufsiz;
    char*    _tmpfname;
} FILE;
```

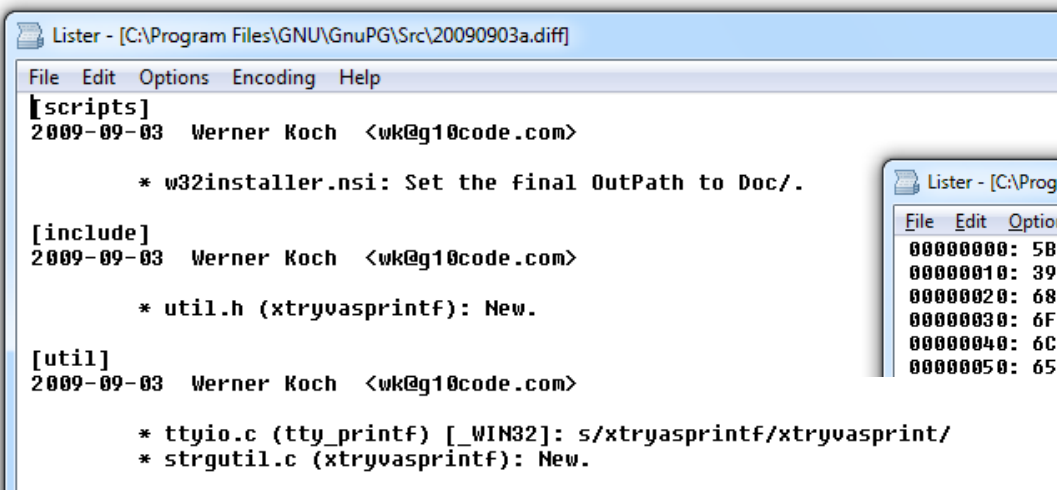

Poznámky k otevření souboru

- Defaultně se soubor otvírá jako textový
  - na Unixu je textový i binární mód identický
  - na Windows se nahrazují konce řádků
- Pozor na smazání existujícího souboru
  - `fopen("existuje.txt", "w")` → `existuje.txt` velikost 0
- Pozor na situaci, kdy soubor neexistuje
  - `fopen("neexistuje.txt", "r") == NULL`
- Pokud otevřeme soubor pro čtení i zápis ("`rw`"), mezi operací čtení a zápisu by mělo být vynuceno vyprázdnění vyrovnávací paměti (`fflush()`)
  - Ale raději čtení a zápis vůbec nemíchejte

Problém s koncem řádku

- Zobrazení textového souboru vytvořeného na Unixu ve Windows
- Windows očekává konec řádku jako \r\n


```
Lister - [C:\Program Files\GNU\GnuPG\Src\20090903a.diff]
File Edit Options Encoding Help
[scripts]
2009-09-03 Werner Koch <wk@g10code.com>

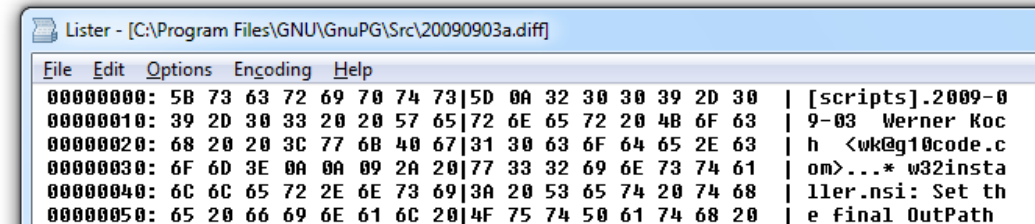
    * w32installer.nsi: Set the final OutPath to Doc/.

[include]
2009-09-03 Werner Koch <wk@g10code.com>

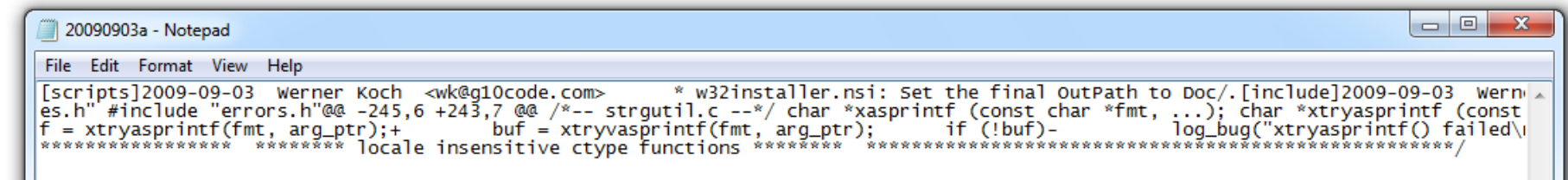
    * util.h (xtryvasprintf): New.

[util]
2009-09-03 Werner Koch <wk@g10code.com>

    * ttyio.c (tty_printf) [_WIN32]: s/xtryasprintf/xtryvasprint/
    * strgutil.c (xtryvasprintf): New.
```



```
Lister - [C:\Program Files\GNU\GnuPG\Src\20090903a.diff]
File Edit Options Encoding Help
00000000: 5B 73 63 72 69 70 74 73|5D 0A 32 30 30 39 2D 30 | [scripts].2009-0
00000010: 39 2D 30 33 20 20 57 65|72 6E 65 72 20 4B 6F 63 | 9-03 Werner Koc
00000020: 68 20 20 3C 77 6B 40 67|31 30 63 6F 64 65 2E 63 | h <wk@g10code.c
00000030: 6F 6D 3E 0A 0A 09 2A 20|77 33 32 69 6E 73 74 61 | om>...* w32insta
00000040: 6C 6C 65 72 2E 6E 73 69|3A 20 53 65 74 20 74 68 | ller.nsi: Set th
00000050: 65 20 66 69 6E 61 6C 20|4F 75 74 50 61 74 68 20 | e final OutPath
```



```
20090903a - Notepad
File Edit Format View Help
[scripts]2009-09-03 werner koch <wk@g10code.com> * w32installer.nsi: Set the final OutPath to Doc/. [include]2009-09-03 wern
es.h" #include "errors.h"@@ -245,6 +243,7 @@ /*-- strgutil.c --*/ char *xasprintf (const char *fmt, ...); char *xtryasprintf (const
f = xtryasprintf(fmt, arg_ptr);+ buf = xtryasprintf(fmt, arg_ptr); if (!buf)- log_bug("xtryasprintf() failed\
***** locale insensitive ctype functions *****
```

Aktuální pozice v souboru

- Po otevření souboru je interně uchována aktuální pozice v souboru
  - začátek souboru (módy read “r” a write “w”)
  - konec souboru (mód append “a”)
- Čtení a zápis probíhá na aktuální pozici
- Při čtení/zápisu dochází automaticky k posunu o přečtené/zapsané znaky
- Zjištění aktuální pozice
  - `long int ftell ( FILE * stream );`

Zavření souboru - fclose

- `int fclose ( FILE * stream );`
- Zavře soubor asociovaný s ukazatelem stream
  - vrací 0 pokud OK
  - i v případě chyby přestane být stream asociovaný se souborem
- Při ukončení programu jsou automaticky uzavřeny všechny otevřené soubory
- Otevřené soubory nesou režii na straně OS
  - Může dojít k vyčerpání systémových prostředků
  - Již nepoužívané soubory zavírejte
  - Můžete využít detekci Valgrindem (memcheck)

Čtení ze souboru

- Čte se z aktuální pozice v souboru
  - po přečtení se pozice posune těsně za přečtená data
- Načtení jednoho znaku
  - `int getc ( FILE * stream );`
- Načtení jedné řádky (ukončené `\n`)
  - `char * fgets ( char * str, int num, FILE * stream );`
- Formátované čtení do proměnných
  - `int fscanf ( FILE * stream, const char * format, ... );`
- Blokové čtení na binární úrovni
  - `size_t fread ( void * ptr, size_t size, size_t count, FILE * stream );`
  - načte blok bajtů o zadané délce: `size * count`

Čtení ze souboru – ukázka po znacích

```
#include <stdio.h>
int main() {
    FILE* file = NULL;
    char fileName[] = "D:\\test.txt";
    if ((file = fopen(fileName, "r")) {
        int value; char chvalue;
        while((value = getc(file)) != EOF) {
            chvalue = value;
            putchar(chvalue);
        }
        fclose(file);
    }
}
```

Zápis do souboru

- Zapisuje se na aktuální pozici v souboru
  - po zápisu se pozice posune těsně za zapsaná data
- Zápis jednoho znaku
  - `int putc (int character, FILE * stream);`
- Zápis řetězce
  - `int fputs(const char * str, FILE * stream);`
  - pokud chceme zapsat řádku, ukončíme řetězec `"\n"`
- Formátovaný zápis
  - `int fprintf (FILE * stream, const char * format, ...);`
- Blokový zápis na binární úrovni
  - `size_t fwrite (const void* ptr, size_t size, size_t count, FILE* stream);`
  - zapíše blok bajtů `ptr` o zadané délce: `size * count`

Formátovaný zápis do souboru

```
#include <stdio.h>

enum weapon_t {sword,axe,bow};

struct avatar_t {
    char nick[32];
    float energy;
    enum weapon_t weapon;
};

void writeDemo() {
    struct avatar_t myAvat = {"Hell", 100, axe};
    FILE* file = NULL;
    char fileName[] = "D:\\\\avat1.txt";
    if ((file = fopen(fileName, "w"))) {
        fprintf(file, "Avatar '%s': energy=%.2f, weapon=%d",
            myAvat.nick, myAvat.energy, myAvat.weapon);
        fclose(file);
    }
}
```


Aktuální pozice v souboru - změna

- Aktuální pozici v souboru lze měnit bez čtení/zápisu
- `int fseek (FILE * stream, long int offset, int origin);`
  - zadaný offset vzhledem k origin
  - `SEEK_SET` – začátek souboru
  - `SEEK_CUR` – aktuální pozice
  - `SEEK_END` – konec souboru
- `void rewind (FILE * stream);`
  - přesune aktuální ukazatel na začátek souboru

stdin, stdout, stderr

- Standardní soubory
- Automaticky otevřeny a zavřeny
- `printf()` == `fprintf(stdout)`
- `scanf()` == `fscanf(stdin)`
- `getchar()` == `getc(stdin)`

Odstranění, přejmenování, dočasný soubor

- **int** remove (**const char** * filename);
  - odstranění souboru dle jména (cesty)
- **int** rename (**const char** * oldname, **const char** * newname);
  - přejmenování souboru
- FILE* tmpfile (**void**);
  - otevře dočasný unikátní soubor
  - automaticky zaniká při konci programu
- **char*** tmpnam (**char** * str);
  - vrátí unikátní neobsazené jméno souboru
  - POZOR: může dojít k jeho obsazení před otevřením

Soubor – testování konce

- Používejte konstantu EOF (End Of File)
- V dokumentaci ke konkrétní funkci je uveden případ výskytu a použití

```
#include <stdio.h>
int main() {
    FILE* file = NULL;
    char fileName[] = "D:\\test.txt";
    if ((file = fopen(fileName, "r")) {
        int value;
        while((value = getc(file)) != EOF) {
            putchar(value);
        }
        fclose(file);
    }
}
```

Funkce pro široké (UNICODE) znaky

- Hlavičkový soubor `wchar.h`
- Stejně jako `char`, ale funkce s vloženým 'w' do názvu
  - `fwprintf`, `putwchar` ...

Další práce se souborovým systémem

- Jak zjistit jména souborů v adresáři?
  - Jak změnit aktuální adresář?
  - Jak zjistit atributy souboru (čas, práva)?
  - Jak...?
-
- Funkce nabízené standardní knihovnou C nestačí
  - řešením je POSIX - později

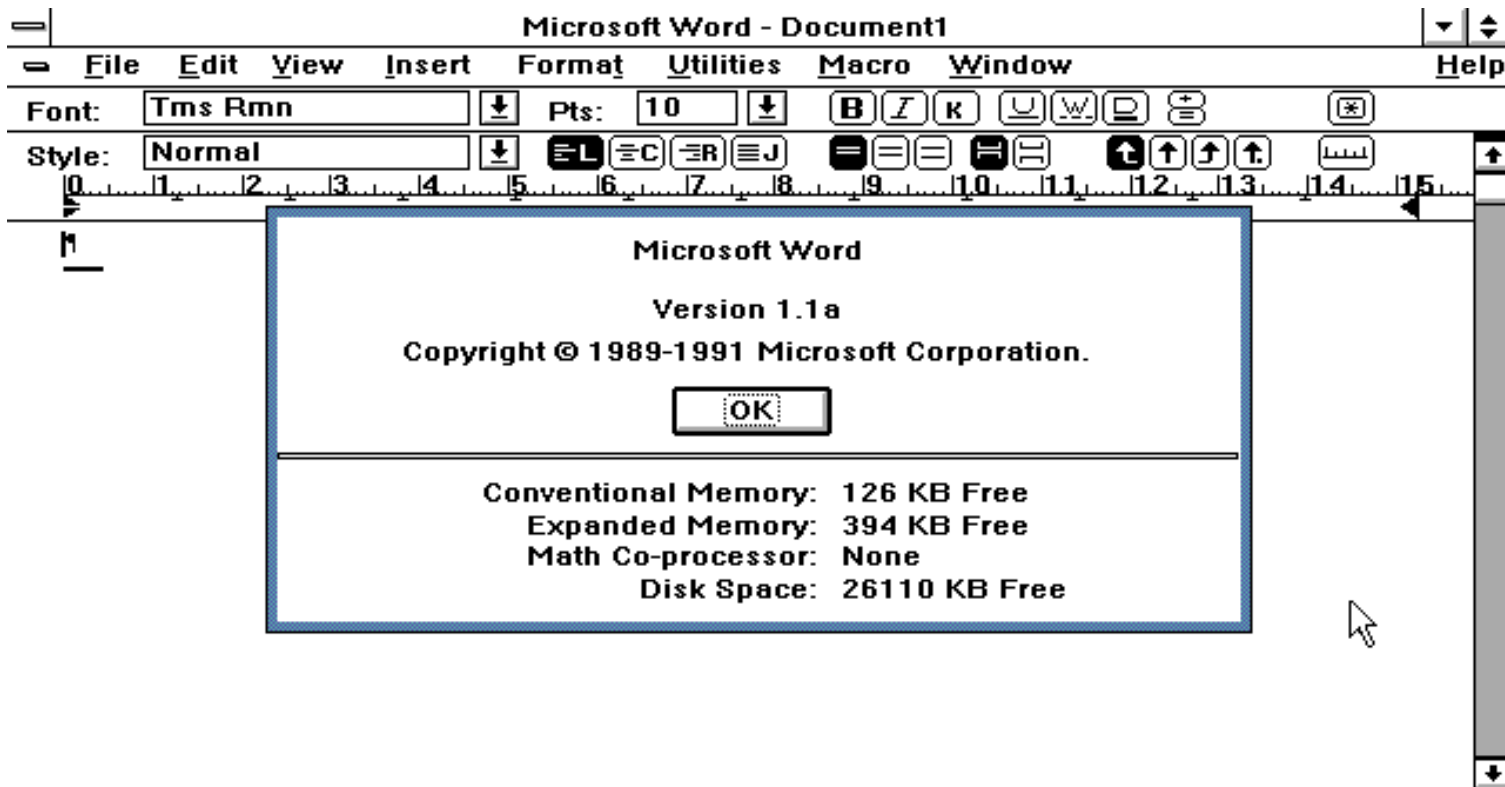
Shrnutí

- Vstup a výstup
  - abstrakce od konkrétního vstupu/výstupu
  - standardní vstup může být klávesnice, soubor...
- Práce se soubory
  - nutnost interakce s okolním OS
  - pozor na uzavírání souborů po skončení práce

Bonus – překvapení 😊

Word for Windows 1.1a (1983)

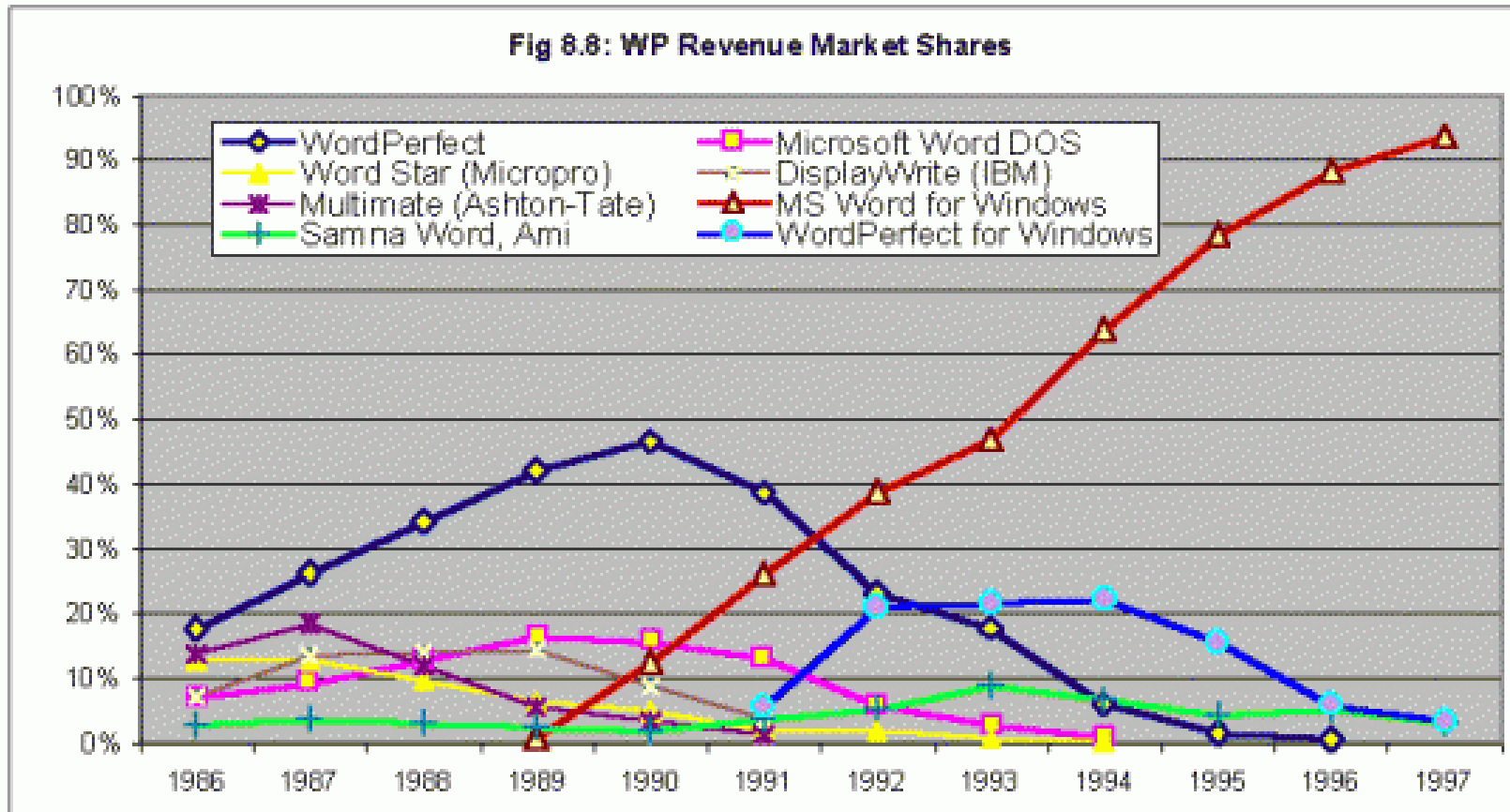

For Help, press F1

http://www.computerhistory.org/_static/atcm/microsoft-word-for-windows-1-1a-source-code/

- Napsáno v C# pomocí dot.net frameworku
  - ne tak docela ☺

Word for Windows - velký úspěch

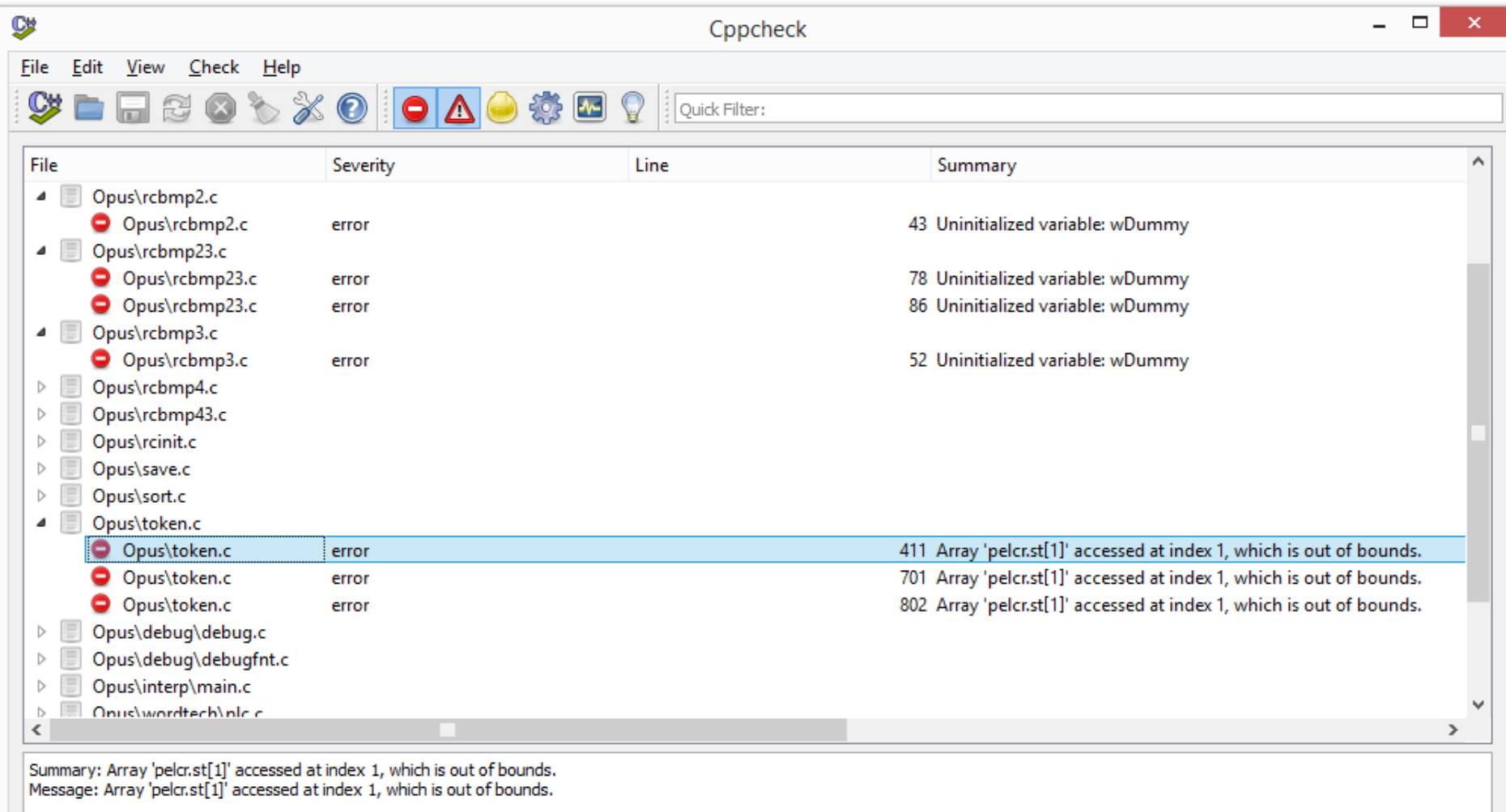
http://www.computerhistory.org/_static/atcm/microsoft-word-for-windows-1-1a-source-code/

Word for Windows 1.1a (1983)

- “*We set out to write an editor and we finished it about three months.*” Charles Simonyi
  - Pak přechod z Xeroxu do Microsoftu
  - Za další rok hotový nový program
- Napsáno v jazyku C
- Zdrojové kódy dostupné
http://www.computerhistory.org/_static/atcm/microsoft-word-for-windows-1-1a-source-code/

Word 1.1a – Cppcheck

<http://cppcheck.sourceforge.net/>

The screenshot shows the Cppcheck application window. The title bar is 'Cppcheck'. The menu bar includes 'File', 'Edit', 'View', 'Check', and 'Help'. The toolbar contains various icons for file operations and analysis. A 'Quick Filter' text box is present. The main area displays a table of errors:

File	Severity	Line	Summary
Opus\rcbmp2.c			
Opus\rcbmp2.c	error	43	Uninitialized variable: wDummy
Opus\rcbmp23.c			
Opus\rcbmp23.c	error	78	Uninitialized variable: wDummy
Opus\rcbmp23.c	error	86	Uninitialized variable: wDummy
Opus\rcbmp3.c			
Opus\rcbmp3.c	error	52	Uninitialized variable: wDummy
Opus\rcbmp4.c			
Opus\rcbmp43.c			
Opus\rcinit.c			
Opus\save.c			
Opus\sort.c			
Opus\token.c			
Opus\token.c	error	411	Array 'pelcr.st[1]' accessed at index 1, which is out of bounds.
Opus\token.c	error	701	Array 'pelcr.st[1]' accessed at index 1, which is out of bounds.
Opus\token.c	error	802	Array 'pelcr.st[1]' accessed at index 1, which is out of bounds.
Opus\debug\debug.c			
Opus\debug\debugfnt.c			
Opus\interp\main.c			
Opus\wordtech\plc.c			

Summary: Array 'pelcr.st[1]' accessed at index 1, which is out of bounds.
Message: Array 'pelcr.st[1]' accessed at index 1, which is out of bounds.

Word 1.1a - Source monitor

<http://www.campwoodsw.com/sourcemonitor.html>

The screenshot shows the SourceMonitor application window. The main window displays a table of source code metrics for files in a C project named 'word'. The table includes columns for File Name, Line count, Statements, % Branches, % Comments, Functions, Avg Stmts/Function, Max Complexity, Max Depth, and Avg Depth. The files listed include idle.c, wordtech\savefast.c, wordtech\disp3.c, renum.c, wordtech\prcsubs.c, rtftrans.c, interplexp.c, eldde.c, debug\debug2.c, ddeclnt.c, help.c, cmdwnd.c, wordtech\block.c, wordtech\format.c, dlgreg.c, wordtech\select.c, interplecore.c, and wordtech\outline.c. A secondary window titled 'C Checkpoints In Project 'word'' is also visible, showing a table of checkpoints with columns for Checkpoint Name, Created date, File count, Lines, Statements, % Branches, % Comments, Functions, Avg Stmts/Function, Max Complexity, and Max Depth. The 'Baseline' checkpoint is listed with a creation date of 31 Mar 2014 and 349 files.

SourceMonitor

File Edit View Checkpoint Window Help

Files in C Project 'word', Checkpoint 'Baseline' [Base Directory: 'D:\Documents\Develop\Word 1.1a CHM Distribution\Opus\']

File Name	Lin...	Statements	% Branches	% Comments	Functions	Avg Stmts/Function	Max Complexity	Max Depth	Avg Depth	Av ^
idle.c	1444	841	25,6	16,7	9	57,9	166	5	1,51	
wordtech\savefast.c	4259	2423	19,5	14,7	29	30,6	108	9+	2,31	
wordtech\disp3.c	3015	1557	22,0	18,1	41	13,4	88	9+	1,92	
renum.c	1622	968	29,3	15,3	14	27,5	79	7	2,20	
wordtech\prcsubs.c	2445	995	25,6	23,6	13	20,8	75	9+	2,20	
rtftrans.c	1163	678	22,0	11,1	9	26,2	65	9+	3,06	
interplexp.c	2634	1336	32,6	17,3	21	21,3	55	9+	3,41	
eldde.c	1524	900	21,7	13,8	29	8,3	46	7	2,11	
debug\debug2.c	2258	1433	21,5	5,3	37	20,2	44	7	1,86	
ddeclnt.c	1859	964	23,0	16,6	29	10,9	43	9+	2,30	
help.c	2059	1058	25,9	24,1	21	13,4	39	5	1,53	
cmdwnd.c	1512	799	18,3	15,1	17	8,7	38	7	1,51	
wordtech\block.c	1613	914	22,8	16,1	15	19,3	35	6	1,89	
wordtech\format.c	3087	1610	23,1	27,2	21	8,5	33	9+	3,62	
dlgreg.c	1378	807	28,6	7,0	19	10,8	32	6	1,60	
wordtech\select.c	4116	2151	31,8	18,9	45	8,8	32	7	2,12	
interplecore.c	3602	1846	35,3	14,8	42	13,2	31	9+	3,34	
wordtech\outline.c	1024	540	24,6	16,0	11	0,6	30	7	2,16	

C Checkpoints In Project 'word'

Checkpoint Name	Created ...	Fi...	Lines	Statements	% Branches	% Comments	Functions	Avg Stmts/Function	Max Complexity	Ma
Baseline	31 Mar 2014	349	346 566	179 289	21,4	17,4	3 490	8,6	166	

For Help, press F1

NUM